СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 36. Джерзі Сиґі, Н. Дж., вівторок, 14-го лютого 1939. No. 36. Jersey City, N. J., Tuesday, February 14, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАХОДИ КОЛО КОНСОЛІДАЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

ВАШИНҐТОН. — Провідники Демократичної Партії в палаті послів конґресу скликали на цей вівторок збори членів партії в цілі злагодження розбиття в її рядах.

Збори скликано буцімто в цілі загальної дискусії, але всі розуміють, що справжня ціль є скрита та що тут йде за консолідацію правлячої партії.

ЗАХОДИ ДЛЯ УНИКНЕННЯ ЗАМІШАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт старається переперти на цій сесії конґресу ухвалення закону, який запобігав би замішанні в законодатній праці конґресу. Президент є тої думки, що цю ціль можна досягнути через зорґанізування спеціяльної федеральної аґенції для розгляду потрібного законодавства.

СЕНАТОРИ ДЕБАТУЮТЬ НАД ТАЙНІСТЮ.

ВАШИНҐТОН. — Підчас радіової години, званої „Американське Форум на потіврі", промовляли сенатор Най з Дакоти й сенатор Лі з Оклаґоми в справі тайности уряду щодо заграничної політики. Сенатор Най виступав ґостро проти тайности.

ЗВЕРТАЮТЬ МІЛІОНИ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН. — У своїм рапорті для конґресу департамент скарбу подає, що в останньому році скарб звернув податковцям 34 міліони долярів надмірних податків.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ НЕДУЖИЙ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт занедужав на інфлюенцу й його лікар казав йому лежати в ліжку.

АМЕРИКАНСЬКІ КАРДИНАЛИ ВИЇЗДЖАЮТЬ ДО РИМУ.

НЮ ЙОРК. — З цього порту виїхали італійським кораблем „Рекс" кардинал Догерті з Філядельфії й кардинал Мунделайн з Шікаґо. Оба вони їдуть до Ватикану на вибори папи римського, наслідника Пія XI.

Третій американський кардинал, епископ О'Конел з Бостону, приїхав з Багамських островів у понеділок та виїде до Ватикану в середу італійським кораблем „Сатурнія"

По всій Америці відбуваються по католицьких церквах спеціяльні богослуження по покійнім папі Пію XI.

ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА МИР, А КЛИЧЕ ДО СПРОТИВУ ПРОТИ НАПАДУ.

НЮ ЙОРК. — У своїй радіовій промові на програмі Світової Вистави в Ню Йорку секретар стейту Кордел Гол остерігав світ, що Злучені Держави хочуть мира, але вони готові боронитися проти всякого нападу з боку якоїнебудь держави на їх життєві інтереси.

СВЯТКУЮТЬ СВЯТО ЛІНКОЛНА.

ВАШИНҐТОН. — Сегорічну річницю уродин Абрагама Лінколна святкується назагал більше врочисто, ніж попередніх років.

Замітно, що багато бесідників на цьому святі прирівнувало Лінколна з недавно померлим папою римським Пійом XI. Секретар рільництва Волес у своїй радіовій промові зприводу свята Лінколна висмівав націстичну теорію аріянізму, називаючи її науковим обманом.

РОЗБИТТЯ „ТАЄМНИЧОГО" ЛІТАКА.

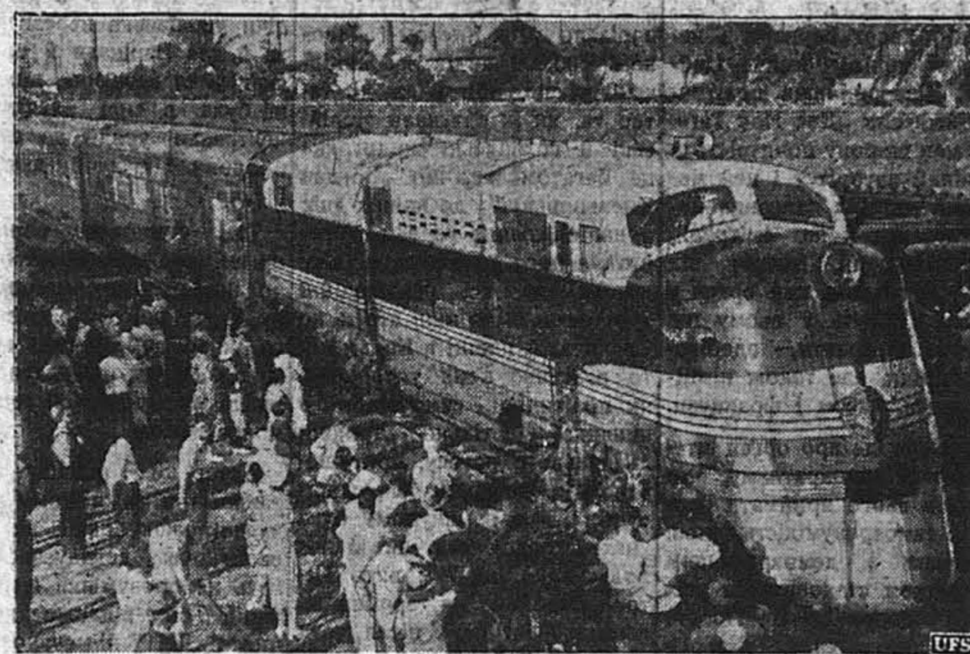
МИЧЕЛ ФІЛД (Лонг Айленд). — Перелетівши впоперек американську сушу в незвичайно короткому часі, військовий літак, котрого будова є тайною американської армії, розбився на цьому летнищу, ударившися об дерево. Летун, поручник Келсі, чудом вийшов з випадку з життям.

Келсі перелетів віддаль 2,400 миль за 7 годин 45 хвилин.

ПОМЕР ВАРЕҐІН, ПРОВІДНИК ДУХОБОРІВ.

САСКАТУН (Саскачеван, Канада). — У місцевому шпиталі помер у 53 році життя Петро Вареґін, провідник 15,000 членів московської секти духоборів у Канаді.

Вареґін, загально називаний Петром Другим, був сином Петра Вареґіна, званого Божественним, що згинув у таємничім залізничім випадку в Фароні, в Бритійській Колюмбії. Секта Духоборів, переслідувана в Росії царським урядом, зажила в Канаді за спеціяльним дозволом канадійського уряду, але мала потім з ним багато суточок за масове ходження без одіння. Маєток секти вартости коло 6 міліонів долярів, був записаний на провідника секти. Нині покійний лідер був у вязниці три рази, раз за обман, раз за волокитство, а раз за побої.

І ЗАЛІЗНИЦЯ МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ.

„Силвер Мітіор", змодернізований поїзд, що сполучує північні стейти Атлянтійського побережа з південними, прибув недавно вперше з Ню Йорку до Майемі, у Флориді. Льокомотива збудована так, щоби повітря перед поїздом ставило поїздові як найменше опору. Цю засаду вперше примінено до автів.

ПАН КОМАНДАНТ ЗАБОРОНИВ...

Пишуть з Почаєва: 13. січня командант місцевої поліційної станиці заборонив книгарні „Громада" продавати всі українські часописи, що виходять у Галичині. Все, що нині прийшло з пошти, забрали до станиці. Пресовий декрет з 21. листопаду 1938 р. стверджує, що конфіскувати може лиш староство в місці видання, але п. командант з Почаєва уважає себе не державним службовиком, лише самостійним сувереном, так, що декрети президента Польщі його не обовязують.

НАГОРОДА ЧЕСНОТИ.

Французька Академія роздає кожного року нагороду, яку називають „нагородою чесноти". Ту нагороду уфундував відомий філянтроп Монтан.

Цього року признали нагороду таким „чесним": Дівчині, яка зірвала заручини з коханим, який хотів забрати її до Америки. Вона зреклася виглядів дуже вигідного життя, тому, що не могла рішитися покинути старенких і немічних батьків, якої конче потребували її опіки. Інша дівчина з малого містечка в полудн. Франції дістала нагороду за те, що вона незвичайно дбайливо і з посвятою опікується пятьома братчиками й сестричками.

Одну з нагород дістала теж 77-літня жінка, яка відмовляла собі всього, щоб лиш виховати 10 бездомних сиріт.

НОВА ПОЛЬСЬКА КРАМНИЦЯ.

На днях відкрили крамницю „кулка рольнічеґо" в Петрові пов. Городенка при колі шляхти „заґродовоі". На відкриття прибули представники влади і делеґації ріжних орґанізацій.

ЗМІНЮЮТЬ НАЗВИ МІСЦЕВОСТЕЙ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Міністрство внутрішні справ видало розпорядок про зміну німецьких назв деяких місцевостей на польські. І так у дрогобицькому повіті змінено назву Йозефсберґ на Коросниця, Keніґсав на Рівне, Гасcендорф на Улично Мале, Уґартсберґ на Випучко і Нойдорф на Польміновиці; у равському повіті: село Брукевталь на Белінів, Айслінґен на Дзєвенце.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ЗАКРИВАЮТЬ БАНКИ І КООПЕРАТИВИ.

Румунська влада закрила 64 народніх банків і кооператив за зловживання. Членів управи згаданих установ притягнули до карної відповідальности.

МИСТЕЦЬ З БЕРЛІНСЬКОЇ ОЛІМПІЯДИ ВСТУПАЄ ДО МОНАСТИРЯ.

Відомий шведський лещетар Лярсон, переможець в бігу на 18 км. у зимовій олімпіяді в Ґарміш-Партенкірхен покидає спортове життя. Лярсон задумує вступити до одного з монастирів.

ВОВКИ РОЗШАРПАЛИ ЖІНКУ.

В околиці Ботошан на Буковині появилися великі стадо вовків. Під Ботошанами вовки розшарпали жінку. У Зворисьхах стадо голодних вовків напало на двох парубків, які встигли вилізти на древо і криком заалярмували мешканців з недалекого села. В селі Бучаг вовки розшарпали у стайнях кількадесять овець.

ЗДЕРЛИ ПОЛЬСЬКИЙ ПРАПОР.

Словаки забрали польський прикордонний стовп в Собішовицях і здерли польський прапор з машта в Сверчинівці під Чацою.

КАРА СМЕРТИ ЗА НАПАДИ НА САМОХОДИ.

В Австрії ввели закон, що передбачує кару смерти за напади на самогоди і за поривання дітей, щоб дістати окуп.

ЛЕБЕДІ ВРЯТУВАЛИ СВОГО ТОВАРИША, ЩО ТОНУВ.

На одному ставі в Оксфорді (Анґлія) два лебеді врятували хворого лебедя в той спосіб, що пливучи піддержували голову хворого понад плесом води.

ПЕТАРДА ПІД БУДИНКОМ ҐІМНАЗІЇ.

10. січня ввечері під будинок ІІІ-тьої міської ґімназії у Варшавів при вул. Снядцьких підложили петарду великої вибухової сили. Петарда вибухла, кільканацять шиб вилетіло з вікон. Жертв у людях не було.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО: ВСЯ ЕВРОПЕЙСЬКА УКРАЇНА ГЛЯДИТЬ НА НАС В ТЕПЕРІШНЬОМУ РОЦІ. СВІТОВА ВИСТАВА В НЮ ЙОРКУ РОЗГОЛОШЕНА ТАК, ЩО ЗДАЄТЬСЯ ЩО ЦЕ БУДЕ НАЙВАЖНІША СВІТОВА ПОДІЯ В 1939 РОЦІ. КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ СТАВИТЬ СОБІ ПИТАННЯ: „ЯК ТО ПОСТАВЛЯТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ НА ЦІЙ ВИСТАВІ? ЧИ СПОВНЯТЬ ВОНИ СВІЙ ОБОВЯЗОК ЯК СЛІД? ЧИ ПРИНЕСУТЬ ВОНИ СЛАВУ УКРАЇНСЬКОМУ ІМЕНІ?"

ОТЖЕ, ЗЕМЛЯКИ В АМЕРИЦІ: СПИТАЙМО Й МИ СЕБЕ, ЯКУ ТО СИЛУ МИ ПОСТАВИМО НА ЦІЙ ВИСТАВІ!

АЛЕ ДАЙМО ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ ДІЛОМ! ПОМАГАЙМО УРЯДОВІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ВИСТАВОВОГО ТОВАРИСТВА ВСІМИ НАШИМИ СИЛАМИ. НА ВИКОНАННЯ ПЛЯНІВ ТРЕБА ГРОШЕВОЇ ДОПОМОГИ. НЕ ВІДМОВЛЯЙМО ЇЇ! ВИСИЛАЙМО ДАРИ Й ЗБІРКИ НА АДРЕСУ:

NICHOLAS MURASZKO, Treasurer
UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church Street Annex, New York, N. Y.

ПРЕМІЄР ВОЛОШИН ОСЯГНУВ ВЕЛИКУ ВИБОРЧУ ПЕРЕМОГУ

ХУСТ. — Премієр Августин Волошин вийшов із загальних виборів, що відбулись минулої неділі 12 лютого, з великою перемогою. Справді одна лиш, урядова, ґрупа йшла до виборів, але населення дістало повну волю заявитись проти уряду, колиб цього бажало. Та воно величезною більшістю голосів український уряд піддержало. В Хусті 29,658 голосів було за уряд, а 4,281 проти. По селах і менших місточках уряд дістав ще більше голосів, бо від 98 відсотків до 100 відсотків. Вибори пройшли зовсім спокійно. Мадяри здержувались від голосування.

З ДІЯЛЬНОСТИ РІДНОЇ ШКОЛИ В КРАЮ.

ЛЬВІВ. — Головна Управа Рідної Школи опублікувала статичні дані про свою працю в минулому році, які вказують на величезну працю цеї інституції. Рідна Школа має 30 повітових кружків, а 2,074 місцевих. Усіх членів 105,000. Праця Рідної Школи зосереджувалася в минулому році головно над веденням діточих садків, яких було 605 і мали під своєю опікою 22,094 дошкільної української дітвори. Крім того провадила Рідна Школа 12 ґімназій і 11 ліцеїв, з 2,499 учнями. Мала також 15 фахових і доповняючих шкіл з 1,501 учнями, 5 бурс з 151 питомцями, 3 захоронки і 3 світлиці, одну Українську Порадню для вибору звання. Крім того Рідна Школа освідомляла український широкий загал шляхом відчитів і рефератів, яких влаштовано 1,761, а слухало їх 24,524 осіб. Влаштовано теж заходами Рідної Школи 306 концертів і 1,560 театральних вистав. Прилюдних виступів молоді Рідної Школи було 4,208. Прибутки виносили 757,715 зол., розходи 1,439,484 зол. Недобір покрито з добровільних жертв громадянства. Між жертводавцями найвище місце в краю займає українська кооперація, а за границею українська еміґрація в Злучених Державах Америки і Канади.

ТИСЯЧІ ВІДВІДУЮТЬ ПАПУ.

ВАТИКАНСЬКА СТОЛИЦЯ. — Десятки тисяч людей відвідує катафальок померлого папи Пія XI, так що ватиканські власти для вдержання порядку мусіли попросити помочі італійської влади.

Кардинали нараджуються над тим, кого вибрати новим папою. Кардинальський конкляв складається з 62 кардиналів, в тім 35 італійців, а 27 не-італійців. Супроти цього мала є правдоподібність, що виберуть якогось не-італійця. Найбільші шанси вибору мають італійські кардинали: Аскалезі, Насакі-Рока, Далля Коста, Лявітрано і Фосаті.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ПРОДОВЖАТИМЕ БОРОТЬБУ.

МАДРИД. — Премієр червоної Еспанії, Неґрін і головний командант військ Міяха, заявили, що будуть продовжати боротьбу аж до останньої каплі крови, коли ґен. Франко не змягчить своїх твердих условин миру.

НА ЩО ВОНИ НАДІЮТЬСЯ.

ПАРИЖ. — В французьких політичних кругах є таке переконання, що уряд червоної Еспанії тихцем ще надіється, що може врятувати свою справу тим, що вибухне загальна світова війна. Та ці надії малі, бо Франція і Анґлія задумують вкоротці визнати уряд ґен. Франка.

ВУЛИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — На вулицях Парижу прийшло до заворушень між комуністами і соціялістами з одного боку, а з поліцією з другого. Комуністи й соціялісти хотіли влаштувати демонстрацію в 5-літну річницю вуличних масакр в Парижі, в яких згинуло кількадесять осіб. Поліція розганяла демонстрантів і 20 з них поранила.

МАСАКРИ В ІНДІЯХ.

ДЕЛЬҐІ (Індія). — В Дельґі згинуло 20 осіб, а 200 було ранених, коли прийшло до сутички між ґіндусами і магометанами, серед яких існує велика ворожнеча. Боротьба вибухла в хвилі, коли магометани спротивились проти цього, щоб ґіндуси вигравали на інструментах перед їх мошеєю.

ЯПОНІЯ СКУПЧУЄ ВІЙСЬКА НАД СОВЄТСЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ.

ШАНГАЙ. — Японський військовий штаб стягає свої війська з китайських фронтів, а пересуває їх в напрямку совєтської границі. Ці пересування мають масовий характер. Біля пів міліона найкращих японських військ вже знаходиться в Манчуко. Дехто є тої думки, що незадовго прийде до зудару японських сил і совєтських.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з анґлійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Си765 і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІЙ XI.

Смерть релігійного провідника, якого визнають своїм зверхником сотки мільйонів людей, не може бути звичайною подією навіть у такому випадку, колиб провідник не визначався якимись особливішими прикметами. Помершому Пані признає цілий світ особливі прикмети і заслуги, головно в справі світового замирення, релігійної й расової терпимости, охорони робітника й т. п. По правді, як приглянутись ближче отим посмертним признанням, то видно, що тут грає велику ролю також і — політика. Помершого Папу пробують одні звязати з демократією, а знову другі намагають представити Папу як ворога авторитарних режимів. Чи воно так дійсно є, сумніваємося. Бо якщо це правда, що Папа говорив наприклад анґлійському премієрові про потребу боротьби зі злом тоталітарних режимів, про що ходять слухи, то є фактом, що Папа визнав наприклад уряд ґен. Франка, якого Анґлія й досі не визнала. Папа був також в надзвичайно гарних відносинах з Польщею, а ледви чи можливо назвати Польщу — демократичною державою. Та поминаючи це, помершому Папі признають назагал заслуги як ученому, як тому, що спомагав акцію допомоги голодуючим у Совєтах, а також як тому, що повів гостру боротьбу з большевизмом.

Нема сумніву, що Пій XI. мав тяжке завдання як голова Католицької Церкви, бо саме підчас влади цього Папи, посипались важкі удари звернені не тільки в сторону цеї Церкви, але й проти християнства взагалі. Вистарчить нагадати тільки атеїстичну червону Москву та її боротьбу з усякою релігією, і то боротьбу, ведену — з уряду, щоб зрозуміти тяжке положення Ватикану. І на це треба звертати увагу особливо українцям, коли приходиться справедливо оцінювати відношення Папи до Польщі.

Це правда, що поляки називають помершого Папу „нашим Папою". Це правда, що помершому Папі, коли був Папським Нунцієм, Польща надала найвище відзначення „Білого Орла" за заслуги для Польщі. І правда та, що Польща визискувала Ватикан для своєї протиукраїнської політики. Та сумніваємося, щоб Ватикан не звертав уваги Польщі на злочинства, поповнюванні польською владою на Українській Церкві в Польщі й на українськім духовенстві. Та проте факт остає фактом, що ті злочинства були і є. І фактом є те, що Польща допустилася за Папи Пія XI-го нечуваного в ших часах, у культурних державах, релігійного переслідування і таки дійсно дикунського нищення християнських, українсько-православних церков. І є фактом, що українських католицьких священиків у Польщі прилюдно зневажають і фізично побивають ще й тепер. І цього допускаються: польський жовнір і польський офіцир, і то в часі, коли — урядують. Померший Папа не раз за такі вчинки клеймив отверто й прилюдно ріжні влади, але не зробив цього супроти Польщі. Тому не диво, що вона дозволяла собі, й далі дозволяє, на „пацифікації" й над нашим духовенством: католицьким і православним.

ДЕМОКРАТИЗМ МАРКИ: ШВАРЦШІЛЬД

(Львівський „Новий Час" (ч. 19) про ганебний пасквіль проти українців в орґані жидівських „демократів").

Імя **Леопольда Шварцшільда** відоме в світі, як імя одного з передових публіцистів так мовитиб **воюючого демократизму.** До того це здібний публіцист та стиліст. Шварцшільд — німецький жид; у ваймарській республиці він належав до публіцистичної еліти, на рівні з таквими асами тодішньої світової журналітики, як покійний Теодор Вольф з „Берлінер Таґеблятy" або Ґеорґ Бернард з неіснуючої нині „Фоссіше Цайтунґ". Шварцшільдів політичний тижневик **„Дас Ное Таґебух"** мав широку почитність й поважний авторітет і цей моральний капітал запевнив йому існування й на еміґрації, після революції Гітлера; від 1933 р. виходить цей **орґан у** Парижі. Пишуть у ньому переважно еміґранти, здебільшого жиди, але також німці-демократи, часом і французи.

Коли річ іде про орґан інтеґрального демократизму, то можна в нього приймати згори, як самозрозумілість, уповні згідне з демократичним світоглядом становище в усіх справах цього світа. Проста льоґіка диктує таке. Та льоґіка редакторів „ДНТ" не така прямолінійна.

В числі 52 „Дас Ное Таґебух'' (з 24. рудня 1938) появилася довжезна стаття п. н.: **„Нація Українців",** — статтилище, що для неї окреслення в роді памфлету, пасквілю — зовсім і зовсім бліді.

У найбільш чорносотенних та україножерних брукових ґазетках на нашому терені ніколи не приходилося зустрічати аж таких анебних і перфідних еляборатів.

Стаття анонімна — за підписом **„Кампанелля";** це також говорить за цілі томи про „демократичних'' редакторів, які посміли закривати свою нужденну роботу імям великого італійського фільософа-гуманіста.

„Виводи" цього еляборату такі плюгаві, що вже сама повага до українського друкованого слова й Читача **не дозволялаб цитувати** їх у всій їх мерзотній плястиці. Зрештою й з мериторичних причин це булоб зовсім зайве, бо тут справа **з очевидною злобою та свідомою брехнею й охотою оплюгавити** українську націю й усі українські змагання. Та не йде тут про спори з жидівським орґаном. Перед нами факт того роду, що не зважаючи на всю його огиду, треба йому ближче приглянутися.

Обмежімся отже до якнайкоротшої рекапітуляції. Анонімний автор починає свої „виводи" від „тези", що „не знати чи українці є нацією", а про їх культуру „не відомо більше, як те, що саме українці є винахідниками погрому, орґанізованого „морду жидів, на східній лад". З цієї точки зору „демократичний" анонім викладає історію України: Як „гайдамаки Хмельницького" вирізали „між Києвом і Львовом'' 600,000 жидів; як жидівські втікачі забігли аж до татар та, як їх рятували італійські й голяндські жиди; яке це багатомовне, що „Богдан Хмельницький і до наших днів є національним героєм України", а його памятник, не зважаючи на всі революційні хуртовини, й до нині стоїть на Софійській площі в Києві; якто властиво нема українства, як політично - самосвідомого чинника, а є тільки „трошки льокального патосу, притушованого російським окружним судом'' — а в минулому була „нехіть працювати на ланах польських дідичів"; якто Петро „Великий'' — зробив кінець з Мазепою", після чого „запанував спокій на два століття" — хоча за Катерини II. чалили синаґоґи й костели та „знов виступили ґайдамаки, викурили жидівське місто Умань"; якто, в засадничому, „українці не можуть вимагати від світа, щоб визнав їх як націю", бо ріжниці між українцями й поляками „вистарчають хіба для недільних бійок на ножі", а ріжниці між українцями й росіянами взагалі нема; якто українці „ніколи не важилися признаватися до високої старославянської культури купців та церкви в Києві", яка по татарській навалі „перещепилася до Москви", бо що українське — то „козацька безкультурність степу''.

Але вершок нікчемности дальше. Жидівський „демократ" не завагався схарактеризувати **мартильоґію Шевченка — перед якою навіть найзапекліші московські шовіністи все мають респект!** — ось як: „...здобув собі в Петербурзі яке-таке образування й написав перші українські вірші, які можна назвати літературою; та коли він (Шевченко) також політично трохи ворохобиться („етвас рy морт"), засуджує його Микола I. на заслання в кірґізькі степи".

Дальше йдуть, у томуж тоні й стилі виводи про довоєнну й повоєнну українську політику, переплетені брехнями про „петлюрівські погроми" і т. п. На закінчення злорадна втіха, що сов. Україна, як держава є чистий „гумбуг", бо Москва й ніхто інший „іменує й розстрілює президентів", врешті ще один наклеп — що й у Польщі всі українські змагання є німецького австорства" та що „Український Клюб у варшавському соймі — це „збиранина дрібних і сильно ворогуючих між собою ґрупок та клік" і „навіть терор Петрушевича не дав сімом мільйонам польських українців ніякої суцільности"; тимто „в ґрунті річи українська небезпека була й для Варшави й для Москви така незначна, що вона не була в силі злучити оба центральні уряди до спільної оборони. Цю лучбу дав їм аж Гітлер".

Так ставиться паризький орґан жидівських демократів до національних змагань народу, серед якого й працею якого живе добрих три міліони жидів. Орґан, що заедно й нахабно афішується зі своїм демократизмом.

Автор цих рядків, прочитавши три тижні тому оті нечувані елюкубрації, не вірив своїм очам, догадувався якогось непорозуміння чи провокації. Тому відложив дотичне число „ДНТ" під сукно і звернувся до редактора Шварцшільда особисто, в листі з проханням вияснити справу, або дати можливість відповісти на ганебний пасквіль річевою статтею на сторінках тогож орґану. Як-не-як орґан п. Шварцфільда читають люди в світі, а українська пропаґанда заграницею ще не стоїть так добре, щоб можна було покривати такі вискоки мовчанкою погорди. Пан Шварцшільд відповів, що слідує:

„Жалію, що стаття Кампанеллі заболіла Вас, але всетаки робите йому кривду, закидуючи йому будь-яку злу волю.

„Я сам не знаю України й не можу мати претенсії, щоб мої власні погляди протиставити знавцеві країни, що ним є автор.

„Але одне можу певно сказати: Як велика й не булаб віра українських демократів у можливість самостійної демократії (?), та що цю останню можнаб обосновувати сьогодні і в звязку з теперішнім рухом, який виходить з Хусту й Берліна — це є напевно омана. Коли навіть існуючої чеської демократії не можливо було вдержати проти Гітлера, то ще куди менше можнаб обоснувати проти нього оту, щонайменше в стадії народження напевно слабу українську демократію. Є зовсім ясне, що також демократичні самостійницькі змагання в Україні, в нинішніх обставинах, несвідомо й проти волі, можуть діяти тільки як поміч для встановлення національ-соціялістичної васальної держави. Це є напевно правда, як сумне воно й не є з Вашого становища".

Ця відповідь також не вимагає оянень.

Був час, коли орґан п. Шварцшільда гостро й основно осуджував сталінську деспотію, як **„пушку Пайдори",** джерело всіх лих, які по війні впали на людство; сам п. Шварцшільд виказував це ясно й льоґічно. Співробітник його орґану, Валеріо Марку, виказував ще плястичніше, яку нелюдську систему рабства й визиску та терору створила червона диктатура. Але **всього кілька місяців пізніше** п. Шварцшільд спішить з поміччю Сталінові — проти „слабої української демократії".

Можемо догадуватися причини цієї бистрої зміни поглядів. Відома річ — чиї ще руки так рафіновано будували червоний дім неволі. Спільнота не тільки користей з нинішнього фактичного стану — але й **спільнота злочину** над цілими народами обєднує не тільки грузинських, московських та жидівських володарів червоного Кремлю. Віч-на-віч можливих змін до цієї спільноти почуваються й „демократи" з паризького жидівсько - еміґрантського середовища.

Це й треба занотувати. Як і те, що не перший це раз приходиться стверджувати вельми повчальне явище: в крамі демократичних, соціялістичних і т. п. вселюдських ідей улаштовуються жидівські публіцисти частенько на спосіб нехлюйного арендаря в коршмі.

Наклепи польської преси

(П. С. К. У.) Мусимо заперечити катеґорично безпідставні напади польської преси на Карпатську Україну. (Ґазета Польська з 6. I. 1939).

Тут наведемо кілька дуже характеристичних уривків зі статті польського журналіста, який буцімто мав відбути подорож по Карпатській Україні.

„Є врешті і уряд пропаґанди. Як може бути інакше. Прецінь ціле це страхіття повстало з пропаґанди і з пропаґанди коли не нидіє, то сяк так веґетує''.

Можемо із задоволенням запевнити того пана, що Карпатська Україна ніяк не нидіє а навпаки дуже швидким темпом розвивається і ніяк не терпить жадного недостатку ані в господарській ані в культурній ділянці.

„Журналіст чужинний, що приходить із заграниці призвичаєний зачинати свою працю від офіціяльного зголошення про своє прибуття шефові такого уряду'' (шефові пропаґанди д-рові Комаринському). Телефонує до президії ради міністрів і довідується, що д-р Комаринський є неприсутній, бо перебуває... в Берліні. Телефонує за два дні — ще не повернув.

Хто дійсно був у Хусті — міг переконатися на власні очі, що шеф пропаґанди д-р Комаринський завжди урядує, — а коли він є в урядових подорожах, то в канцеляріях завжди знайдуться урядовці, що можуть дати тимчасові інформації на всіх мовах.

Далі пише: „Що яких 200—300 метрів стоїть двох жандармів ц карабінами і багнетами на дулах".

Ну, а щож поляки думали, що вони разом з мадярами займуть терористичними бандами Карпатську Україну? — От краще хай подивляться в себе, на якому насильстві держиться Польща...

При описі свого побуту в селі Карпатської України польський журналіст додає: „Виголоджений і винужденний селянин карпатоукраїнський (в ориґіналі карпаторуський) — святкував в темноті, бо того дня не міг купити нафти..."

В Карпатській Україні вже навіть і по селах світять електрикою, а як і світять нафтою, то і тої є ще досить, що вистане навіть відпродати полякам. Але ми можемо поставити запит „Ґазеті Польській", скільки є сіл в самій корінній Польщі, де взагалі мазури не світять? Здається, що більшої брехні не видумав ніхто, але поляки мають це вже в шляхотській крові... Так упродовж 20 років оббріхували ввесь культурний світ про добробут, який вони дають українцям в Галичині.

Сподіваємося, що врешті поляки перестануть кричати, тому, що вже культурний світ устами своїх журналістів висказав правдиве слово про Карпатську Україну.

Льоґіка.

— Дорогий зятю, маєш тут колиску для ваших будучих дітей.

— А як не будемо мати дітей?

— То буде для внуків.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(4)

— Наш, наш князь Димитрій Іванович, — говорив Данило Адашев — прийшов ти до нас, не пожалуєш. Тут знайдеш вірних приятелів. Ось, як то я приїздив до тебе від царя-государя, тоді ми в розмові й говорили: От якби то ти був наш! Тепер сталось так. Тепер празник у нас на всю Русь!

Всі обіймали і цілували Вишневецького. Вишневецький представив своїх чотирьох отаманів, назвавши їх імена, потім сів з боярами за стіл; отамани сіли подальше на лавках. Курбський зачав:

— Государ-цар вислав нас на розмову. А нам би тебе найперше послухати, та й з уст твоїх почути про славні твої подвиги.

— Які подвиги! — сказав Вишневецький. — Колиб і справді що зробилося, то годиться приписати це Богові. А мені про себе нема нічого гарного сказати. Хібаж хвалитися своєю невдачею?

— Так щож, — сказав Данило, — апостол Павло хвалився немощами, а твої немощі й невдачі славніші, ніж перемоги інших.

— Хто не чував, — сказав Курбський, — як ти відбивався від багаточисленних кримських орд на Хортиці!

— А всетаки покинув Хортицю — перебив Вишневецький, — тому, що великий государ не прислав помочи на час, а тут король пише: забери козаків з островів. Ось Дніпро знов у руках поганців. Але справа поправиться, коли воля царська буде. В Кримі вже два роки не родилося збіжжя; в орді випалило траву; коні вигибли; на худобу зараз і на людей морова пошесть. Тепер би й ударити на поганих. Діставсяб його царському величеству цілий Крим з усіми степами, увільнились би християнські люди в Кримі, а їх там немало. Зачнемо відволікати, — поганці дітей їх побісурманять тай душі християнські пропадуть. Государ-цар надсподівано для мене ласкавий: подарував мені Білев із селами; але й не по наживу приїхав; у мене власних сіл доволі: всі готов віддати за визволення братів своїх християн від поганців. Тож я приїхав тому, щоб зо своїми козаками, разом з вами, проти невірних битися й царському величеству кримський юрт покорити.

— Князю Димитріє Івановичу, — відрік Адашев, — задля того, щоб нам Бог поміг завоювати кримський юрт, не можна задиратися з королем, а треба бути з ним у мирі і союзі проти бісурман.

— Досить дурниць — сказав Курбський — наробили наші діди, билися між собою та бісурман нанимали одні проти других: Москва на Литву, Литва на Москву. Тепер годиться Москві з Литвою й Польщею жити в приязні та разом іти на поганців.

— Воно би так, бояри, — сказав Вишневецький, — тільки в нас король Жигмонт-Авґуст лише з імени король; тілом і розумом немічний. Всім у нього правлять Ляхи, а Ляхи нашій руській землі добра не бажають і в союзі бути з нами, то ціла біда. До війни не надаються: їм би тільки обжиратися й запиватися та на мягких постелях вилежуватися. Ось це їх діло! До того вони люди непостійні й слова не дотримують: увійдуть з вами в союз, а потім і самі на війну не підуть і козаків не пустять.

— На турецького царя треба зважати, — сказав Адашев. — Кримський цар голдовник турецького, і турецький вступиться за ним. А така справа не легка. Треба запоручитися кріпким союзом із сусідніми державами.

— Турецька сила, — сказав Вишневецький, — страшна угорському королеві й польському, а московській державі вона не може нанести великого зла. Ми Крим завоюємо і нас Турки не виприуть із Криму; будуть боятися війська свої висилати в степи; а колиб відважилися на таке, то не дістануть у степу поживи ні для коней ні для себе, та й вигинуть до ноги. Турецький цар хвалиться, що він непоборний; а чому? Християни ніяк не змовляться разом стати проти невірних. Одно царство воює і не дасть ради Туркам, а всі інші думають: сильний Турок, і кожний боїться помагати цьому, на кого бісурмани підуть.

— Про це, щоб змовитися всім на Турка, справа ведеться довгі літа; ще й перед нашими батьками і дідами про це говорили по всіх царствах, а до цеї пори Бог не поблагословив — сказав Олексій Адашев.

— І доти це не станеться, — відізвався Вишневецький, — доки якесь одно царство без помочи інших не побе Турка. Ось, як ми Крим заберемо, тоді всі скажуть: бісурман не такий могучий, як ми думали. Тоді венеціянська република пішле свої ґалери на Біле море, і мультани і волохи повстануть, і перський цар піде на турка тому, що він йому давній ворог; а ви знаєте: скоро неприятелеві в чім не поведеться, то всі, що перше його боялися, кинуться на нього. Ось тільки з ливонськими німцями треба вам помиритись, бо через це твориться спір у християнстві, а бісурмани тішаться.

— Ливонські німці обидили нашого государя, — сказав Адашев, — і наш государ післав за це на них військо, та багато міст уже покорилися. Хай бють чолом нашому государеві, а то вони миру з нами не хотять, майстер іде на наші городи.

— Говорять, — сказав Вишневецький: — бути може, вороги видумують, немовби то московські люди в литовських землях поступали не по християнськи, людей мирних убивали, жінок безчестили, діти вбивали; а німецькою мовою книжки такі надруковані, де описується, як московські люди німецьких людей мучать, та додані до того рисунки, а це московській державі не в честь.

— Мало чого не пишуть, — відрік Олексій Адашев.

— І мало чого на війні не буває — додав Данило Адашев: — коли діялося таке, то це від татар, а не від наших.

— Минулого року — сказав Курбський — я сам побив їх кілька разів і поломив їх начальників, та не тільки не велів нікого мучити, а навпаки приказав кормити, одягати і начальників за стіл саджав. А тамошні прості люди, чухна і лотигола, самі німці не люблять і хотять бути у підданстві нашого государя, та ми, воєводи, радимо нашому государеві тамошніх людей гладити і давати їм пільги, а не відпихати їх жорстокістю від себе. Ниніж, ради загальної справи християнської, війни з невірними, ми будемо подавати цареві раду помиритися з ливонськими німцями, щоб вони лише побили чолом про мир. А ти, князю Димитре Івановичу, як думаєш: коли йти на Крим і в яку пору?

— Передівсім — сказав Вишневецький — треба поставити городок на Пслі і поробити судна та чайки, а з весною вислати військо на суднах Дніпром на море, до Козлова, а друге військо на суднах пішлоб Доном на другий кримський беріг, до Кафи. А рівночасно післати на Крим черкаських князів, що послушні царському величеству. Опісля треба доконче, щоб цар-государ звелів сам виступити з головним військом, як це він ходив під Казань, а то тому, що коли сам цар виступить, то за ним усі сміло підуть; і наші козаки, почувши про царський похід, усі підуть своїми головами.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ПОЛІТИКА І ТАНЦІ.

Минулої осени перед студентами каледжу Барнарда професор Гері Джидіонс виголосив промову під заг.: „Академічна свобода і привілеї". В тій промові він сказав (цитуючи за Н. Й. Таймсом, з 2. листопаду м. р.), таке: „Найбільшою помилкою в західній інтелектуальній культурі є це, що в ній розділено розсудок від емоцій. Заходи виховників відлучити почування, надмірна спеціялізація нашого суспільного життя запровадила нас до чуттевого конання, яке відкриває шлях для диктатора, що обіцює людям масове правдиве зворушення".

Далі згаданий професор наводив, що нинішна, так звана „хитальна музика", („свинг мюзік"), в часі якої пари танцюючих колишуться то сюди то туди, спинюючи при тім всяку думку, а люблючись виключно чуттевими вражіннями — це нічо інше тільки початок духового шляху, що може завести американську націю до політичної диктатури.

ПОТРЕБА ЧУТТЯ.

Далі цей професор говорив, що кожний чоловік, без огляду на те який він мудрий, потребує чуттевого життя. Всі речі на світі треба так укладати, щоб вони мали чуттеве забарвлення. Бо коли ми силою будемо відтручувати від себе природне чуття, то хтось підступом підійде до нас і накине нам своє чуття, і то таке, яке опісля нам може накоїти лиха.

Почування в життю відграє ту саму ролю, що запах і смак в потраві. Без почувань ми не можемо бути щасливі; бо щастя це нічого інше, тільки почування.

ВЗАІМНЕ ВІДНОШЕННЯ.

Здавалосяб, що між танцями і політикою така величезна ріжниця, що хіба для кпин можна говорити про танці і втручувати до них політику. Та з того, що сказав професор Джидіонс видно, що на світі мають тісні звязки між собою пераз такі речі, про які пересічний чоловік і не подумав би.

Та нас в цьому найбільше цікавить те, що цей професор ствердвує, що в життю, і то політичнім життю, треба людям давати не лиш холодний розсудок, але також почування. Бо коли цього ми не будемо давати, то хтось інший це масам дасть і вони підуть за ним, а ми лишимось без мас.

Фактично таке довгий час у нас було. Чужі провідники, чужі політичні струї, підходили до нас і захоплюючими кличами розбуджували в наших масах почування, вливали в жили наших мас приємне вражіння емоцій. І маси йшли за ними, покидаючи рідні струї, що натиск ставили на „холодний розсудок" і „розумове мітикування".

РІВНОВАГА РОЗСУДКУ І ПОЧУВАНЬ.

Зрозуміло, що між розсудком і почуваннями мусить бути рівновага. Коли людина живе виключно почуваннями, а зовсім не уживає голови (чи того, що в голові), то тоді з почувань нічого корисного не вийде. Такі почування навіть дуже скоро остигають. Бо так як тепло скоро розходиться в повітрі, а зате довше затримується на якімсь розігрітім предметі, куску заліза, чи камені — та само почування довше заховаються, коли вони прищеплені на якійсь розумній науці.

Візьмім, як приклад, визволення якогось народу з неволі. Думка „визволення" викликує в масах певні настроєві почування. Коли провідники того народу тих почувань не защіплять на науці, на історії того народу, на його традиції, на географічних територіях, на економічних можливостях і т. д., — то ті почування серед мас скоро зникнуть. Але коли цими чуттевими цінностями нагріється науково інтелектуальні здобутки, то ті почування стають довготревалі, майже вічні.

ЧУТТЕВИЙ ЧИННИК В НАШІМ ПОЛІТИЧНІМ ЖИТТЮ.

Наші політичні партії, з вийімком націоналістичної стихії, все натиск клали на „чистий розсудок", а почування силою відтручали. Робили вони це мабуть тому, що не вміли контролювати своїх почувань і ті замісць користи робили їм шкоду. Та, відтрутивши ось так почування, вони попадали в другу небезпеку, про яку говорив американцям професор Джидіонс. Наші політичні партії, головно соціялістичні та всякі угодові, скаструвавши себе з рідних почувань, наповняли себе тими почуваннями, що плили з чужих центрів: з Москви, Варшави, Відня, з II. Інтернаціоналу, чи навіть з Ватикану. Від них вони діставали моральний чуттевий хребет. І тому дуже часто так бувало, що вони, хоч зигзакували в своїй домашній політиці і не придержували „лінії" — твердо вистоювали на службі тих чужих струй.

Націоналістична стихія творить цей наш моральний чуттевий хребет.

Коли ця стихія ще витворить найдосконаліші ітелектуальні цінности та їх нагріє цими оригінальними народніми почуваннями, то ніяка сила на світі не покорить її.

Степан Мусійчук.

В 15-ті роковини мученицької смерти Ольги Басараб

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта скрізь панує,
Вітер віє над степами,
Якусь новість він віщує.

Бо у двацять третім році
Зійшло сонце пречервоне:
Україну роздирали
Чорні хижі ворони.

Роздирали, чвертували,
Поміж себе розібрали
І у Києві і Львові
Пир побіди запивали:

Сплюндрували Україну,
Наче цвітку весни в полі,
Наповнили гнилі тюрми
Тими, що її несли волю.

А західні дипльомати
Протоколи записали,
Україну безборонну
Злим сусідонькам віддали.

Та забули, що дух зброї,
Дух жовнірський України
Не закути у кайдани:
Він живе, він не загине!

Над землями України
УВО меч засіяв всюди,
Дух борця непереможця
Пішов в села, в наші люди.

Блиснув меч в наших столицях
Ярослава, Льва й Данила,
Його вздріли ляхи люті:
„Гей! Тут є Вкраїни сила!"

„Більш тюрем й кайданів треба,
Більше шибенець й тортурів!"
Й задріжали, застогнали
Львівські тюрми, ляцькі мури.

День і ніч в тюрмах свистали
Нагайки дротяні й буки,
Та мовчали уста вязнів,
Не страшні їм були муки.

Впало трупом вязнів з УВО,
Ох, упало їх премного,
Та не зрадив ніхто тайни,
Де є наша міць військова.

І не знала Україна,
Ані світ не видав того,
Що між вязнями із УВО
Є відважна жінка Львова.

Тільки тішився лях лютий:
„Тепер все ми будем знати.
Жінка скаже, зрадить тайну,
Де нам сили пошукати".

Ой, не тішся, враже-ляше!
Жінка наша — дух вояцький,
В нас є рід жінок відважних,
Рід козацький, гайдамацький.

І не знав світ, ні Вкраїна,
Що скатована ляхами
ОЛЬГА БАСАРАБ СКОНАЛА.
Чув лиш вітер над полями.

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта завиває,
Вітер віє по Вкраїні,
Вість жахливу розвіває.

Розсіс вітер про смерть Ольги,
Дзвони вдарили підземні
І понесли ляхам „ганьба",
Стряслись мури всі тюремні.

Вся Вкраїна вчула вістку,
Що в столиці, нашім Львові,
ОЛЬГА БАСАРАБ сконала
В муках ляцької сваволі.

А в Варшаві лях лукавий
З злости дико скаженіє:
„Звідки сила войовнича
Тут рабами володіє?

Чорні стяги злопотіли,
Замок Льва Юра й Данила
Й замісць пітьми ясна зброя
Тут до сонця заясніла.

Поховали Ольгу в Львові,
Беж жалів і без гомону,
Не було плачів ні співів,
Навіть не дзвонили дзвони.

І вже літ пятнацять сплило,
Як могила там видніє,
І пятнацять літ ще гірше
Лях казиться і шаліє.

Бо вже сходить сонце ясне
Над могилою у Львові,
Бо встає вже наша сила,
Що несе пімсту ляхові.

Бо дух Ольги із могили
Так нас голосно взиває:
„Гей! Всі йдімо в бій завзятий,
Хай Вкраїна процвітає!"

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта ще лютує,
З України вітер віє,
Він державу нам віщує.

ГРОМАДИ ВОЛІЮТЬ ПРАЦЮ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ ЗАМІСЦЬ ДОПОМОГИ.

Американські громади по цілім краю воліють допомогову працю для своїх безробітних замісць самої допомоги.

Цей факт виявлено у недавно виданій всенародній оцінці Програми Федеральних Робіт, яку вели одинацять народних організацій, заінтересованих соціяльною та громадською працею; між котрими було Американське Товариство Пляновиx Урядовців, Американський Союз Публичного Добра і Конференція Посадників Міст Злучених Держав.

Вони добули потрібні рапорти про працю WPA з поверх 8,000 громад у 42 стейтах. На питання: „Чи допомогова праця є кращою від допомоги?" надійшли потверджальні відповіді з кожного стейту.

Звичайна думка у стейтових донесеннях є того роду, що праця перше всього є потрібна для безробітних, бо вона зберігає знання фаху і мораль, а дальше для громад, бо коли допомога нічого в заміну не дає, то праця приносить сталі уліпшення та цінні услуги за витрачені гроші. Більшість громад на довго не моглиб самі здобутись на такі уліпшення й услуги без федеральної допомоги. Деякі громади заявили, що на користі, які вони дістають з програмових робіт, власними силами не моглиб здобутися за яких двацять чи тридцять літ.

Стейт Айдаго у своїм рапорті подає типову відповідь, а саме, що „праця у формі допомоги є надзвичайно потрібна замісць самої допомоги".

Відповідь оціночного комітету стейту Каліфорнія повнійше висвітлює загальне вражіння відносно цього преважнім питання. Між іншим у тім донесенні говориться так: „Ніяка інша сторона питання безробіття не має такої повної й обєднаної опінії як та, котра відноситься до цінності допомогової праці і безпосередніх способів для опіки над безробітними у крайній потребі. Як виказують громадські рапорти, досвід за останніх пять років у подавляючій більшості громад виявляє повну вищість методи допомогової праці заедно як для громад так і для безробітних..."

Рапорт додає, що піддержка програми федеральних робіт подавляючою більшістю урядників громад і повітів у північній Каліфорнії має особливу вартість через своє безсторонне і безпартійне відношення до питання безробіття, про котре згадується.

Це опінія тих, котрі знаходяться найближче тої праці, яку виконують безробітні під зарядом Адміністрації Поступу Праці.

Рапорти про вищість допомогової праці як способу береження здібностей безробітних для повороту до приватних занять це ще одна добра сторона. Оцінюючи діяльність WPA, багато людей належно мінили той факт, що це не тільки дало робітникам нагоду вживати знання, яке вони мали, але в багатьох випадках вони перевідалися, що вправи дали їм нове знання і тим способом привели їх на шлях до кращих занять від тих, на яких вони передтим були.

Велика більшість оціночних урядовців донесла, що праця на проєктах WPA як на сучасні обставини є несподівано добре виконана. У багатьох випадках донесення згадують що викінчені проекти рівняються подібній контрактовій праці або приватній індустрії.

Загально погодилися з тим, що роботи WPA придержували при праці великі резерви робітників, з котрих індустрія щоденно може побирати і побирає собі робучих рук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 19. лютого, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів прибути на ці збори, на котрих мається вирішити справа членкинь, котрі хотять належати до товариства. Рівно проситься членкинь, котрі заінтересовані цею справою, щоби прийшли на ці збори і висказали свої думки. Товариство ім. Івана Франка дає перший почин і повну власть для членкинь, котрі хотять працювати в рядах разом з членами для добра Товариства й У. Н. Союзу. — С. Чорномаз, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в нереду, 15. лютого, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. 181-183 Фліт ул. Усі члени повинні прийти на збори, бо є справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. — М. Баран, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться у вівторок, 21. лютого, в годині 7:30 вечором, в церковній гали св. О. Николая при Оклей і Райс ул. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагоджения. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Та рівнож проситься членів, щоби кожний член старався привести зо собою нових кандидатів до У. Н. Союзу. Кожний обовязково повинен старатися придбати нових членів, щоби збільшити наш відділ, бо де є велика організація, там є велика сила. — Томас Подола, предс.; Василь Пилипів, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

ЕКСПОРТ, ПА. Збори Бр. св. Василія, від. 101., відбудуться в неділю, 19. лютого, у домі Андрія Криванича. На зборах відбудуться важні справи. Треба вирівняти довги за братські вкладки і до У. Н. Союзу. Член й членкиня, що не явиться на мітінгу, підпаде під кару, а урядники подвійно. — Андрій Криванич, Петро Славнік, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. На річних зборах відділу 300., дня 22. січня 1939., вибрано цей уряд на 1939 рік: В. Олексюк, предс.; Т. Кавчак, скарбник; А. Голчак, фін. секр.; контр. комісія: А. Дацько, М. Ґубернович; до хорих: Ґубернович. Збори відбуваються першої неділі по 15, в К. Н. Домі, 630 Maple Ave. — A. Hodczak, 335 Decker Ave., Johnstown, Pa.

РИМОКАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОП — СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ

У Галичині маємо чимало селян римокатолицького обряду, що їх рідною мовою є мова українська. Є між ними і свідомі українці, але тепер поляки вживають усіх засобів, щоб їх перетягнути в польський табор. Кажуть, що хто римокатолик, то тим самим уже і поляк. Воно, очевидна річ, неправда, бо віра не має нічого спільного з народністю. Колиб усі римокатолики мусіли бути поляками, то з того виходилоб, що римокатолицькі німці, італійці, французи й інші — це поляки!

Що такий погляд закорінився у нас у Галичині, винні багато і ми самі. В нас навіть інтелігенція здавна називала римокатолицьку віру польською, а грекокатолицьку українською. І ще й до сьогодні говорять у нас: українські свята та польські свята. Такий погляд причинився до того, що ми втратили всю шляхту, яка перейшла на римокатолицький обряд.

А воно не все так було. Були часи, що навіть люди на високих становищах, хоч були римокатолики, вважали себе українцями.

Про одного такого свідомого українця, чи пак по-тодішньому русина зберегли нам память історичні документи.

Було це перед т. зв. люблинською унією 1569. року. Король Польщі а великий князь Литви і Руси під напором поляків старався довести до злуки великого литовсько-руського князівства з польським королівством, щоб обі держави творили вже одну. Литовські та руські князі й пани довго опиралися тому всіми силами й усіми способами. Не помагали ніякі погрози короля; литовці й українці не хотіли навіть приїздити на сойм. Та щоби не зразити великого князя викручувалися ріжними способами, то ріжними перепонами, а також тим, що королівський універсал прислано їм не з литовсько-руською, тільки з коронною, себто польською печаткою.

Коли речинці минули, польські посли звернулися до короля, аби від усіх неслухняних відібрав уряди і державні землі.

Особливо напосілися на луцького латинського єпископа за те, що листа з виправданням, чому не може прибути на сойм, написав по руськи.

Писали польські посли до короля:

„Biskupowi luczkiemu aby imiona pobrano, gdysz nie chzial prziiechacz, any szie znaczy z listu iego, aby mial wolya prziiechacz, gdysz tiz yest Ruszyn, bo szie to znaczy, yz do wasy krolewskie mosczi nie pisal lysthu any po baczinie, ni po polsku, jeno po rusku".

З цього листа польських послів до короля ясно, що цей римокатолицький луцький єпископ був свідомий українець. І певно таких було тоді більше між латинським вищим і нижчим крилом українських земель, тільки історія не зберегла нам памяти інших.

Зчасом, очевидно, щораз більше вкорінювалося переконання, що хто латинського обряду, той тимсамим уже і поляк, хочаб із разу був українець і хочби сам говорив по українськи.

Таке переконання є не тільки в Галичині, а також і на Наддніпрянській Україні, хоча тамошні латинники самі дуже часто вважають себе українцями. Після берестейського миру в 1918. році львівський польський щоденник вислав був кореспондентку на Україну, щоб приглянулася тамошньому життю та виготовляла дописи для того щоденника. Як полька цікавилася ця кореспондентка і польським життям, на Україні. В одному місті зайшла вона до римокатолицького релігійного товариства та пальнула до них патріотичну польську промову, на це почула від них несподівану відповідь: „Ми не поляки, ми українці!"

З НИЗИН — ДО ВЕРШИН

Це зміст найновішої книжки з краю. Такої, якої ще в нас не було, бо вона розповідає про життя сина бідної міщанської української хати, що власним трудом і поборюючи величезні перепони своєю залізною волею добився як артист-співак верхів світової слави. Цей великий мистець був теж великим українським громадянином і щедрим жертводавцем, що роздав у житті сотки тисяч — на допомогу потребуючим одиницям і на публичні українські народні потреби. Цею книжкою є:

ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА—МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА

Книжка багато ілюстрована. Видана дуже вибагливо, естетично, на найкращім папері. Портрет мистця в колірах кисти відомого артиста-маляра Миколи Івасюка. Обгортка рисунку М. Бутовича.

На зміст книжки складаються статті:

Олександра Мишуги, Богдана Лепкого, Олександри Кошиця, Остапа Грицая, Степана Смаль-Стоцького, Станислава Людкевича, Вадима Щербаківського, Андрія Чеховського, Марії Гребенецької, Степана Чарнецького, Костя Левицького, Олександри Парахоняк, Софії Дністрянської, Михайла Лозинського, Ярослава Стирянського, Маї Кінберґ, Йосифа Драмалика, Івана Копача, Антона Лотоцького, Івана Німчука, Луки Мишуги і інших.

Книжку ту прочитає передовсім з особливим зацікавленням кожний, що любить спів, що хотів би пізнати, як треба співати, що хотів би дізнатись, що це значить бути — мистцем.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ $2.

ЗАМОВЛЯТИ:

"SVOBODA,"
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЯ В ЦИХ МІСТАХ:

НЮАРК, Н. ДЖ., у METROPOLITAN THEATRE, 117 MONTGOMERY STREET, 13., 14. і 15. лютого.

ПАССАЙК-КЛИФТОН, Н. ДЖ., у STRAND THEATRE, PARKER AVE., 16., 17. і 18. лютого.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ., у PALACE THEATRE, 22. лютого.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., у LIBERTY THEATRE, 24. лютого.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

Авраменко Филм Ко., Лимитед.

АМЕРИКАНСЬКІ КАРДИНАЛИ.

Три кардинали зо Злучених Держав будуть брати участь у виборі папи: Джордж Мунделейн, архиепископ Шікаґа; Вилйєм О'Конел, архиепископ Бостону; та Денис Доґерті, архиепископ Філаделфії.

WPA МОБІЛІЗУЄ АРМІЮ НА ЧАС МИРУ

Сто тисяч робітників виконують негайну працю у стейтах Нової Англії.

Страшний буревій, що пройшов через Нову Англію 21-го вересня 1938 р. оставляючи за собою смерть і знищення, викликав обєднану акцію поліції, народньої охорони, Червоного Хреста, робітників компаній публичної услуги, установ ССС та WPA і заставив їх спільними силами рятувати і домагати населенню, відновляти комунікаційні лінії, прочищувати звалища у знищених громадах, вишукувати погиблих та опікуватися бездомними і нещасними збігцями.

Гери Л. Гопкинс, адміністратор WPA, заявляє, що звиш 100,000 робітників WPA займаються негайною працею в околицях, навіщених бурею та повінню. Д. Гопкинс прибув літаком з західнього побережжя на конференцію з президентом та зробив перші досліди спустошених околиць. З конференцій, які Гопкинс відбув з губернаторами дотичних стейтів, винесено плян для широкої відбудови знищених околиць, як теж поширення негайних робіт, які почато негайно після буревію і завзято ведено підчас перших тижнів по нещасті.

Усіх здібних чоловіків стейту Род Айленд, де знищення повінню досягло великих розмірів, завербовано в робітничі кадри та застaлено їх до праці в мирний час, як заявляють урядники WPA. Подібна мобілізація робітників WPA мала місце в усіх дітнкених стейтах, тоді, коли друга лінія оборони, створена з робітниць, працювала у швальнях і кватирах, звідки роздавано потрібні медикаменти, поживу й одежу для населення спустошених околиць.

Коли містом Чарлстон, у Савт Каролайні, пройшов буревій 29-го вересня в годині 8:07 рано, то вже пів до десятої, цебто за несповна півтори години, місцевий заряд WPA поставив 450 людей до праці для прочищування звалищ, рятування загрожених в ушкоджених будинках та переношення побитих. При кінці дня, доносить Лоренс М. Пинкні, стейтовий адміністратор WPA, було вже 750 людей при роботі, а наступного дня 1,200.

Урядовці заявляють, що хоч нещастя в Чарлстоні було значно менше від того, яке скоїлось у Новій Англії, то одначе це свідчить, що діяльність рятункової та відбудової залоги WPA показалась однаковою в усіх потребах. Губернатори пятьох стейтів Нової Англії, котрі потерпіли внаслідок буревію, однодушно похвалюють армію миру WPA за її працю. Вказано також на те, що таке велике число робітників, готових до негайної праці під умілим наглядом, уможливило виконати, принагідні роботи до кінця того тижня, в котрім буревій зробив шкоди.

Це не перший раз відділи ударної армії WPA спішили у спустошені околиці й брались до направи шкоди, яку заподіяла катастрофа. В долинах рік Огайо і Місісіпі, де була велика повінь 1937 року, робітники WPA в числі 150,000 людей трудились коло будови каналів, охорони насипів та мостів, а також чищення розвалин і привернення зруйнованих околиць до нормального стану. Збігцям давано поживу, захист, одежу і медицину, а діти діставали опіку і нагляд тоді, коли ведено велику працю коло направи і відбудови зруйнованих околиць. Подібна мобілізація мала місце в усіх громадах, зруйнованих повінню 1936 року, а також це повтарялось, де тільки вогонь, повінь, посуха або інше велике нещастя робило спустошення. Урядовці WPA вказують, що армія миру WPA з усіми своїми резервами та засобами стоїть на поготівлі в кожній хвилині кинутись там, де тільки зайде потреба.

З ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ ПРОФЕСОРОМ.

До Ню Йорку приїхав оноді д-р Едвард Бенеш, бувший президент Чехословаччини, котрий має тут поселитися на постійний побут і вчити в Шікаґовському університеті. З ним його жінка. Кажуть, що він є одним з найбагатших людей Чехословаччини.

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ПРИКРАСИТИ СВОЮ ХАТУ

АРТИСТИЧНИМИ РЕЛІГІЙНИМИ ОБРАЗАМИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ

бо накладом „Теми" у Львові

вийшли

прекрасні колірові релігійні образи в українськім стилі:

ПРЕЧ. МАРІЯ, ЦАРИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ
з написом:
„Молися з нами за наш нарід".

І С У С, ДОБРИЙ ПАСТИР
з написом:
„Благослови українські ниви".

(Ілюстрації не дають поняття про красу колірів оригіналів. Ті що їх уж. купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цалів висоти й 13 цалів ширини.

Як їх оправите в золочені рами, будете мати справжню артистичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара $1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи":

SVOBODA

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Працьовитий.

— Ти лінюху — каже батько до сина — ти нічого не робиш!

— Так?! А хто нині скінчив 18 літ, як не я?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ҐВІЛІНҐ, В. ВА.

На народні цілі.

Шкільні діти — Палюх, Коґут, Карась, Дуткевич, Медвідь, Кундира й інші, під проводом членниць У. Х. Хреста — К. Ландяк, К. Медвідь і Солецької — заколядували на визвольну боротьбу і Рідну Школу $42. Зложили по $1: о. С. Склепкович; Е. Лачер, П. Вітенко, Ч. Папа, О. Стефанишин, А. Салек, І. Коніф, К. Чайковська, К. Ландяк, О. Габак, В. Реваковський, Г. Саґан П. Крошнак, Т. Тихоневич, І. Солецький, Я. Вітенко, П. Нижник, М. Проць, С. Дуплага, С. Грушкевич, М. Медвідь, А. Кабала (молодший), А. Костас, П. Пилипчук, А. Коґут, І. Драґан, І. Серанович, А. Джім; по 50 ц.: К. Палюх, А. Севна, А. Бліц, А. Браєн, Т. Куцло, Р. Кітляр, М. Пуціло, Л. Гарасюк, М. Подола, І. Ковальчук, К. Кабала, А. Джеймс, І. Лонґіо, К. Кордек, М. Якубів, Р. Ридош, С. Гат, А. Швечек, П. Вербіцький, М. Зень, К. Карась, М. Палюх, Е. Серило, Д. Канюк, В. Коґут, М. Дуткевич, Т. Прокоп, С. Ганович, Ю. Коваль, М. Ридош, Й. Солецький, Н. Н.; по 50 ц.: А. Кундира, С. Терлецька; А. Шлік 30 ц.; по 25 ц.: К. Стром, І. Кабала, В. Яськів. Разом $45.85. Розходи $3.85. Вислано на визвольну боротьбу через Ц. У. ОДВУ $27, а $15 на Рідну Школу вислано через Обєднання.

К. М.

ВІЛІМЕНТИК, КОНН.

На народні цілі.

В часі панахиди в укр. прав. церкві св. ап. Петра і Павла зібрано $10. Зложили по $1: В. Гірчиця, С. Пелехач, С. Кінчик, Катерина Пірчиця; по 50 ц.: Н. Наумець, Д. Добуш. Решта дрібними.

Тов. Єдність, від. У. Н. П., на річних зборах ухвалило $25 зо своєї каси, а при тім і члени зложили: В. Гірчиця $2; по $1: Н. Камінський, Параня Ганчар; Д. Добуш 50 ц.; по 25 ц.: С. Пущинський, В. Кінчик. Згадане товариство відбувало свої збори 16 січня, на котрий день прибули гості з Вунсакет о. Лещишин, а з Провіденс, Р. Ай., о. Мостенський. По скінченню зборів урядники попросили гостей і місцевого пароха о. Щетинського на салю, де на прохання присутніх о. Мостенський, учасник визвольних змагань України, розказав про ті великі дні, а також відповідав на ріжні запити. При тій нагоді також зібрано $3. Разом з попередними збірками $43, котрі вислано через Обєднання з призначенням: $27 на Карпатську Україну, $10 на інвалідів і $6 на Рідну Школу.

А. Ска.

ОЛІЕН, Н. Й.

З забави на народну ціль.

Гром. Василь і Анна Василик обходили 25-літню річницю свого подружого життя. З тої нагоди зійшлись їх приятелі, щоб їм зложити побажання. В часі забави забрав голос М. Луцишин і просив гостей не забути про інвалідів Укр. Армії. На ту ціль зложили: В. і А. Василик $2; по $1: М. Мельник, П. Пилипів, І. Кліш, С. Васьків; по 50 ц.: М. Луцишин, О. Іванців, Розалія Вільковська, Д. Базів, М. Рудій; по 25 ц.: Марія Підскальна, А. Непорадний. Разом $9, які вислано через Обєднання для інвалідів.

Г. Підскальний.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

З забави на Карпатську Україну.

Братство св. Василія, від. 168 У. Н. С. обходило свою річницю, „Новий Рік", 15 січня ц. р., на котрій не забуто зложити жертву на Карпатську Україну. Жертви зложили по 50 ц.: М. Шнир, І. Березовський, О. Падляк, І. Горбусь; по 25 ц.: С. Костишa, Т. Василишин, Н. Пащин, А. Бажан, Г. Дячишин, В. Дригинич, І. Лабуза, І. Цимбалістий, М. Дячишин, Пазя Ткач К. Голта, А. Паньків, А. Шнир, І. Стек, С. Максимович, Д. Дячишин, І. Чмир, Н. Марків. Решта дрібними. Разом $8.35, які переслано через Обєднання. Збіркою занялись: М. Шнир і І. Лабуза.

П. Маник, секр.

ҐЕРИ, ІНД.

Коляда на Карпатську Україну.

Ходили по коляді: М. Пайт, Н. Софяк, Н. Кукула, О. Кукула, М. Кукула, М. Софяк, О. Софяк, Т. Гриневич, І. Допіряк, М. Кузьма і М. Петрик. Зложили жертви: відділ 100 У. Н. Союзу, Н. Софяк по $5; Трицяк $4; І. Скомай $3; Укр. Спів. Кружок з Гемонд, В. Заготинець, П. Фітель, А. Цебак, Ю. Содовий, І. Кукула, М. Пайт по $2; Г. Ґабла, Левонтюк, М. Ґабла, В. Андрусяк, І. Гриневич, П. Оліґроцький, А. Содловський, Н. Мондяк, А. Крушинський, І. Чайковський, П. Кріль, І. Зик, С. Нізен, о. А. Папп, А. Допіряк, С. Яхвак, С. Стечик, М. Ковтун, В. Фірич, П. Колодійчик, Е. Волошинський, Кузьма, Ю. Різо, П. Бровар, М. Софак, Ю. Шумила, І. Лавровський, Н. Радочинський, Г. Лавровський, Т. Плішка, С. Ґабла, пані Єсик, В. Коноп, Н. Білик, І. Ласкевич, М. Балата, Клюб з Гемонд, Лескевич по $1; Т. Яніцький, І. Павлюк, Бадоніш, Т. Клига, Й. Войтович по 50 ц. Разом $71.52. Коляду призначено й вислано для Карпатської України.

ҐВАЙТСТОН, Л. АЙ. Н. Й.

Зо зборів на рідний край.

Дня 21 січня ц. р. відбулися збори тов. „Просвіта", від. 129 У. Н. С. Збори відкрив бувший предс.; Антін Кавка і покликав до дальшого переведення Миколу Мрикала, котрий опісля був вибраний головою на черговий рік. По полагодженню відділових справ приявні ухвалили з каси $15 на Карпатську Україну. Гроші переслано через Обєднання.

Михайло Дзярський, секр

БРОНКС, Н. Й.

Безіменний жертводавець.

„Один з Теребовлі", переслав через Обєднання $12 на народні цілі: по $5: на Карпатську Україну і Світову Виставу, і $2 на Рідну Школу, враз з проханням не подавати його імени.

НИЖЧІ ЦІНИ

Ми можемо дати значно нижчі ціни, бо ми знизили значно свої сподівані видатки.

Наше заведення є цілковито викінчене, але цього не зроблено для хвальби із жахливими коштами удержання. Тут ви защадите гроші — розумно!

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City
Phone:
Bergen 4-5989

34 E. 25 St., Bayonne
Phone:
Bayonne 3-0540

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

BETHLEHEM, PA. The St. Dymetri Lodge, Branch 288 of U. N. A., held their meeting at the Ukrainian Hall, 235 Carbon St. New officers were elected: William Zagnocki, Pres.; Andrew Danyluk, Sec.; John Malitski, Treas. Meetings wil take place each third Sunday of the month. Our next meeting will be on Feb. 19, 1939. — Andrew Danyluk, Sec., 1403 E. 6th St., Bethlehem, Pa.

МІЛВОКІ, ВІС. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 18. лютого, в годині 5. вечора, в галі церковній на Скат стріт. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо маємо багато важних справ до полагодження, ще й до того маємо забаву. Довгуючих членів проситься вирівняти свої місячні вкладки. Неявившийся член на місячні збори буде караний після статуту. — Т. Танін, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

ЛОРЕЙН, О. Місячні збори Товариства У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться дня 19. лютого 1939., в годині 1. пополудні, в гали „Ситизен Клоб", 2545 Іст 33. стр. Проситься всіх членів прийти на ці збори. — М. Шемичик, секр.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Вже маю **НОВУ ЛІСТУ** ріжних фармів. Хто хоче купити добру фарму, з урожайною землею, без каміння, може купити лише в одній околиці, то є в Гунтердон Кавнті, коло Flemington, N. J. Пишіть по нову лісту ріжних фармів до: 34-9

MICHAEL GELLNER,
RINGOES, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Врàзі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (34)

Тарзан спокійно очікував, коли молодий Чемунґ підійде до нього. Чемунґ кинувся зо списою, щоб пробити Тарзана, але Тарзан блискавкою відтрутив спису на бік, а молодого Чемунґа підняв вгору немов сніп соломи. Всі зжахнулись. Тепер Тарзан промовив: „Кажу вам, відкривайте брами оселі, і випустіть нас цілими, бо вбю цього чоловіка".

Та дикуни не рушались, а деякі хотіли собі втрутитися до боротьби. Та старий батько Чемунґа спинив їх. Він бачив не одного сильного чоловіка. Але, щоб хтось так легко піднимав іншого вгору, то цього він ще таки не бачив. Зрозуміло, що Тарзан міг направду вбити Чемунґа, кидаючи ним об землю. Тому він зарядив дикунам розійтись, а Тарзана і Гелену випустив.

По кількагодинній мандрівці Тарзан і Гелена дібралися до гурта. Старий Ґреґорі мало що не розплакався, побачивши доньку живою. Гелена поспішно розказувала про все, що переживала, як її схопили, як поступав з нею Атан Том. Слова Гелени розлючували Лявака до живого. „Він заплатить за те, цей нікчемник", погрожував він і в його погрозах не було жарту.

„З того, що розказувала панна Гелена я догадуюся в яких околицях знаходиться Том. Коли ми будемо поспішати, то ми незадовго його перехопимо", заговорив Тарзан. Обличчя Магри захмарилось. Вона налякалась чогось. Та заразом вона почала напружено думати, якби то перешкодити плянам Тарзана і не допустити, щоб дістався до Тома.